

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ДДМА

 В.Д. Ковальов

« _____ » _____ 2022 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗА ФАХОМ

для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти

Спеціальність _____ 122 «Комп'ютерні науки» _____

Освітньо-професійна програма «Комп'ютерні науки в техніці,
бізнесі, медицині» _____

Освітньо-наукова програма «Комп'ютерні науки» _____

Голова фахової атестаційної комісії

(підпис)

О.Ф. Тарасов

(ініціали та прізвище)

Краматорськ, 2022

Зміст фахового вступного випробування

Вступне випробування для здобуття освітнього ступеня магістра за освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою зі спеціальності 122 – «Комп'ютерні науки» відбувається відповідно до «Правил прийому до Донбаської державної машинобудівної академії в 2022 році» у формі індивідуального фахового іспиту, який приймає екзаменаційна комісія з певної спеціальності (освітньої програми), склад якої затверджується наказом ректора Академії. До фахового іспиту входять питання та задачі з базових дисциплін бакалаврського курсу: «Математичні методи дослідження операцій», «Теорія прийняття рішень», «Організація баз даних та знань», «Технологія створення програмних продуктів», «Системний аналіз», «Моделювання систем».

Критерії оцінювання роботи

Результат фахового іспиту визначається за шкалою від 100 до 200 балів.

Екзаменаційний білет складається із завдань у вигляді тестів (20 тестів по 10 балів кожний з трьома варіантами відповідей, відповідь правильна лише одна.

Мінімальна кількість балів за вступне випробування, визначених за шкалою, з якими вступник допускається до участі у конкурсі, складає 100 балів.

Для успішного складання іспиту абітурієнт повинен ЗНАТИ:

- типові проектні процедури аналізу і синтезу;
- змістовні та формалізовані постановки задач оптимізації;
- суть та методи розв'язку основних задач математичного програмування: лінійного, нелінійного, дискретного, динамічного;
- показники та резерви підвищення ефективності методів в умовах їх застосування до задач оптимального проектування;
- основи математичного моделювання, принципи побудови математичних моделей;
- основи розробки математичних моделей фізичних об'єктів; моделювання процесів теплопередачі та термопружності;
- принципи інформаційного моделювання предметної області та побудови моделей даних;
- структуру реляційної моделі даних, основи проектування реляційних баз даних засобом декомпозиції;
- операції реляційної алгебри; основи мови структурованих запитів SQL;
- функціональні можливості систем управління базами даних;
- технології розробки прикладень баз даних і знань, ієрархій класів, їх методи і властивості у відповідному засобі розробки, сучасні програмні технології для організації таких прикладень;

- методику оцінювання якості проектування технічних систем та систем обробки інформації;
- загальні методи організації та управління проектами зі створення програмних продуктів.

В М І Т И :

- аналізувати предметну область проектування та вимоги користувачів, формалізувати результати вивчення, мету і задачі інформаційної системи;
- розробляти математичну модель системи, процесу чи явища і реалізовувати відповідну програму для розв'язання задачі на ПЕОМ;
- застосовувати методи моделювання та оптимізації для аналізу і синтезу об'єктів проектування;
- формулювати та розв'язувати екстремальні задачі методами безумовної та умовної оптимізації, лінійного, дискретного та динамічного програмування;
- проводити вибір та прийняття оптимальних рішень в умовах визначеності, ризику та невизначеності;
- оцінювати ефективність застосування альтернативних алгоритмів при розв'язанні конкретних задач оптимального проектування;
- встановлювати допустимість одержаних розв'язків;
- розробляти інформаційні моделі предметних областей, організовувати відповідні бази даних та виконувати запити до них з використанням відповідної предметно-орієнтованої мови (SQL) засобом ER- діаграм і одержувати попередні набори відношень по правилам виводу; виконувати проектування відношень в нормальній формі Бойса-Кодда засобом декомпозиції;
- розробляти дружній інтерфейс користувача, забезпечувати надійність функціонування програмних комплексів для ведення та обробки баз даних;
- здійснювати багатоаспектний аналіз об'єктів проектування;
- здійснювати системний аналіз на різних етапах життєвого циклу систем обробки інформації;
- відстежувати системи та процеси обробки інформації;
- приймати, обґрунтовувати та оформляти проектні рішення;
- здійснювати аналіз і формалізацію вимог до програмних продуктів; виконувати обґрунтований вибір моделі створення програмних продуктів;
- виконувати автоматизоване проектування програмних продуктів згідно до обраної моделі;
- використовувати типові проектні рішення (шаблони проектування); виконувати розробку програмних продуктів із використанням сучасних методик;
- здійснювати обґрунтований вибір інформаційних технологій та відповідних інструментальних засобів;
- виконувати автоматизоване тестування програмних виробів;
- виконувати автоматизоване інтегрування модулів програмних виробів;
- виконувати виготовлення проектної та експлуатаційної документації;
- розробляти та здійснювати комплекс заходів із впровадження та підтримки програмних продуктів.

КОРОТКИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІН ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1 Математичні методи дослідження операцій та Теорія прийняття рішень

Тема 1. Критерії оптимізації Поняття оптимального проектування. Класифікація процедур синтезу. Вибір критерію оптимальності. Багатокритеріальність. Поняття ефективної точки та області компромісів. Способи згортки векторного критерію. Частинні критерії, адитивні, мультиплікативні, максимінні, булеві.

Тема 2. Лінійне програмування. Постановка задачі. Канонічна форма запису задачі ЛП. Властивості розв'язку задачі ЛП. Графічний метод розв'язання задачі ЛП. Розв'язання задач лінійного програмування. Симплексний метод розв'язку задачі ЛП. Метод побудови опорних планів. Знаходження оптимального розв'язку. Транспортна задача ЛП. Постановка транспортної задачі. Побудова початкового опорного плану. Метод потенціалів. Відкриті моделі транспортної задачі.

Тема 3. Сутність динамічного програмування. Загальна схема. Побудова функціональних рівнянь. Алгоритм методу динамічного програмування. Використання методу динамічного програмування в задачі про вибір траєкторії.

Тема 4. Методи прийняття рішень. Класифікація задач прийняття рішень. Невизначеність і стохастичність. Прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності. Критерії вибору оптимальної стратегії: Вальда, Гурвиця, Лапласа, Севіджа. Прийняття рішень в умовах конфліктних ситуацій. Теорія ігор. Розв'язок матричних ігор. Основна теорема теорії матричних ігор. Графічний метод розв'язку матричних ігор. Алгоритм розв'язку матричних ігор.

2 Моделювання систем

Тема 1. Створення математичних моделей об'єктів та процесів автоматизації в комп'ютерних інформаційних системах при рішенні організаційно-економічних та конструкторсько-технологічних задач. Установлення параметрів математичної моделі об'єктів та процесів.

Тема 2. Аналіз адекватності моделі реальному об'єкту чи процесу. Обробка результатів моделювання.

3 Організація баз даних та знань

Тема 1. Інформаційне моделювання предметної області та датологічне проектування систем баз даних і знань. Поняття моделі даних, схеми структури даних. Етапи проектування БД. Модель "сутність-зв'язок" і її основне призначення. Діаграми ER-екземплярів і ER-типу на прикладах. Концепції агрегації, узагальнення, використовувани при об'єднанні локальних представлень.

Цілі проектування БД. Проблеми вилучення, вставлення і модифікації. Реляційна база даних як сукупність відношень. Функціональні залежності як один з видів залежностей між атрибутами. Нормальні форми відношень. Загальний підхід (алгоритм) побудови БД з використанням ER-способу і отримання набору попередніх відношень безпосередньо з ER-діаграм. Загальний підхід (алгоритм) до проектування засобом декомпозиції. Поняття нормалізації і декомпозиції.

Тема 2. Теоретичні питання обробки даних та принципи розроблення прикладень баз даних і знань. Реляційна алгебра і її призначення. Операції реляційної алгебри. Мова SQL, її призначення і особливості діалектів, які реалізовано у різних системах управління базами даних. Базові оператори мови SQL і їх функціональне призначення. Основи технологій ODBC, OLE DB, ADO. Системи управління базами даних. Програмні комплекси та засоби розробки для створення таблиць БД і їх адміністрування. Основні класи та компоненти засобів розробки для організації прикладень БД, їх властивості та методи. Вимоги до систем баз даних, реалізація яких забезпечує надійність їх роботи і збереження цілісності даних. Основи документування додатків, побудови довідкової підсистеми.

4 Системний аналіз

Тема 1. Загальні положення теорії систем. Методи аналізу складних систем. Методи системного аналізу. Класифікація систем. Приклади систем різних типів. Задачі вивчення систем: представлення, розрахунок, аналіз та синтез. Проблеми вивчення систем. Моделі систем. Класифікація моделей. Формальні моделі складних систем. Математичні аспекти побудови моделей складних систем. Поняття та принципи декомпозиції системи. Побудова І-АБО дерев для декомпозиції предметної області, об'єктів проектування та програмних систем. Побудова діаграм активностей (SADT) для формалізації бізнес-процесів та процесів обробки даних. Життя систем. Показники розвитку систем. Загальні поняття, призначення мережі Петрі. Принципи функціонування мереж Петрі. Види задач, які вирішуються за допомогою дерев рішень. Алгоритми побудови дерев рішень.

Тема 2. Системний аналіз при створенні систем обробки інформації. Цілі розробки програмних продуктів. Типові підходи до застосування ЕОМ для рішення розрахункових задач. Характеристика програмних продуктів (ПП). Взаємодія складових частин ПП. Функції модулів ПП. Оболонка ПП, її схема та функції. Поняття автоматизованого робочого місця (АРМ), його призначення. Принципи побудови АРМ. Типова структура АРМ. Види зв'язності між модулями. Зчеплення модулів та його види. Послідовність проектування модулів програмного засобу. Поняття метрики. Метрики зв'язності класів.

2 Технологія створення програмних продуктів

Тема 1. Аналіз та формалізація вимог до програмного продукту.

Планування процесу виробництва програмного продукту. Проектування програмних продуктів з використанням сучасних методологій. Особливості створення ПП; життєвий цикл ПП; основні характеристики ПП; сучасні моделі та методології створення ПП; основні моделі взаємодії із замовником ПП, їх правові аспекти; планування у сучасних методологіях створення ПП; особливості проектування ПП з використанням сучасних методологій; основні етапи процесу проектування ПП; архітектура ПП; проектні моделі; використання UML для проектування.

Тема 2. Реалізація, тестування та впровадження програмних продуктів. Особливості сучасних методологій розробки ПП; стилі кодування; розробка, що базується на тестуванні; модульне тестування; шаблони розробки; реорганізація програмного коду; шаблони реорганізації програмного коду; архітектура та функціонування сучасних інформаційних платформ; особливості розробки ПП у межах інформаційної платформи; тестування та налагодження ПП; шаблони налагодження; інтеграція елементів ПП; загальні заходи впровадження та підтримки ПП.

3 Комп'ютерні мережі та WEB-технології

Тема 1. Структура і принципи Веб. Обробка коду документа HTML. Веб-сервери та принципи їх роботи з користувачем. Хостінг. Протоколи HTTP та HTTPS. Методи протоколу HTTP. HTML: теги, посилання, форматування, таблиці. Розробка структури і етапи побудови веб-сайту. Розробка веб-контенту. Способи верстки сайту: фреймова, таблична, блочна. Технологія CSS та її підтримка браузерами. Створення веб-сайту за шаблоном. Об'єктна модель документу DOM. Рівні DOM. Програмна взаємодія JavaScript з HTML документами на основі DOM API. Підключення до HTML. Керування документом за допомогою JavaScript. Модель подій JavaScript.

Тема 2. Протокол HTTP і методи GET та POST. Схема роботи web-додатків. Обробка даних в PHP-програмах. Взаємодія з базою даних MySQL у мові PHP. Реалізація взаємодії з БД у різних версіях PHP. Формування даних у табличній формі. Формат файлів XML. Призначення мови XML. Програмна обробка XML-документів з допомогою XML DOM. Мови описування схем XML. Форматування і перетворення XML-документа з допомогою XSL. XSLT перетворення XML-документа. Уведення в технологію AJAX. Реалізація асинхронної взаємодії браузера з веб-сервером з допомогою технології AJAX.

ЛІТЕРАТУРА

- 1 Охріменко М. Г., Дзюбан І. Ю. Дослідження операцій: навч. посібник. - К.: ЦНЛ, 2006. - 184 с.
- 2 Таха Х.А. Введение в исследование операций, 7-е издание.: Пер. с англ. - М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. - 912 с.: ил.
- 3 Катренко А. В. Дослідження операцій: підручник/за ред. В. В. Пасічника. - 2-ге вид., виправл. та доп. - Львів: "Магнолія 2006", 2007. - 480 с.

4 Аттетков А. В., Галкин С. В., Зарубин В. С. Методы оптимизации: учебник. - М.: Изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2001. - 440 с.

5 Томашевский В.М. Моделирование систем. - К.: Видавнична група ВНУ, 2005. - 362 с.

6 Дейт К. Дж. Введение в системы баз данных. - 8-е изд. - М.: Вильямс, 2007. - 1071 с.

7 Конноли Т., Бегг К. Базы данных: проектирование, реализация и сопровождение. Теория и практика. - 3-е изд. - М.: Изд. дом Вильямс, 2016. - 1440 с.

8 Джексон Г. Проектирование реляционных баз данных для использования с микроЭВМ. - М.: Мир, 1991. - 276 с.

9 Берко А.Ю. Системи баз даних та знань / А.Ю. Берко, О.М. Верес, В.В. Пасічник. - Л.: "Магнолія-2006", 2013. - 584 с.

10 Веллинг Л., Томсон Л. MySQL. Учебное пособие. - М.: Вильямс, 2005. - 304 с.

11 Сурмин Ю. П. Теория систем и системный анализ: учеб. пособие. - К: МАУП, 2003. - 368 с.

12 Брусленко Н.П. Моделирование сложных систем. - М.: Наука, 1978. - 399 с.

13 Советов Б. Я., Яковлев С. А. Моделирование систем. Практикум: учебное пособие. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Высш. шк., 2003. - 295 с.

14 Соммервилл И. Инженерия программного обеспечения. - М.: Вильямс, 2002. - 624 с.

15 Бабенко Л.П., Лаврищева К.М. Основи програмної інженерії. Навчальний посібник. - К.: Знання, 2001. - 269 с.

16 Орлов С.А. Технологии разработки программного обеспечения. - СПб.: Питер, 2003. - 480 с.

17 Иванова Г.С. Технология программирования. Учебник для вузов. - М.: изд-во МГТУ имени Н.Э. Баумана, 2002. - 320 с.

18 Васильева, Л. В. Математичні методи дослідження операцій : посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» / Л. В. Васильева, М. П. Богдан. – Краматорськ : ДДМА, 2018. – 144 с. – ISBN 978-966-379-863-9. Режим доступу:
<http://dSPACE.dgma.donetsk.ua:8080/jspui/handle/DSEA/426>

19 Дронов В.А. HTML 5, CSS 3 и Web 2.0. Разработка современных Web-сайтов. - СПб.: БХВ-Петербург, 2011. - 416 с.: ил. - ISBN 978-5-9775-0596-3.

Приклад білету
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ДДМА

_____ В. Д. Ковальов

« _____ » _____ 2022 р.

Ступінь ***Магістр***

Спеціальність _____ 122 «Комп'ютерні науки» _____

Освітньо-професійна програма «Комп'ютерні науки в техніці,
бізнесі, медицині» _____

Освітньо-наукова програма «Комп'ютерні науки» _____

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 0

1) База даних - це:

- a) спеціальним чином організована сукупність взаємопов'язаних даних про деякий об'єкт, що зберігається з використанням засобів обчислювальної техніки
- b) довільний набір інформації
- c) інтерфейс, що підтримує наповнення і маніпулювання даними

2) Яка інформація повинна фіксуватися в журналах систем управління базами даних?

- a) усі зміни, які відбуваються з вмістом БД та метаданими
- b) кількість збоїв
- c) кількість записів в БД

3) Ключами пошуку в реляційних СУБД називаються:

- a) поля, за значеннями в яких здійснюється пошук;
- b) діапазон записів файлу БД, в якому здійснюється пошук;
- c) логічні вирази, що визначають умови пошуку;

4) Для яких цілей використовується тег <INPUT TYPE = PASSWORD>?

- a) Звичайне текстове поле, але відрізняється від нього тим, що всі символи показуються зірочками. Призначено для того, щоб ніхто не підгледів який ви вводите пароль.
- b) Елемент управління для введення дати і часу без часового поясу.
- c) Приховане поле. При натисканні на поле дані форми відправляються на сервер.

5) У яких тегах мови HTML можна використовувати URL?

- a) a, img, iframe, script, meta
- b) textarea, input
- c) button, password

6) При наявності в запиті всіх наведених варіантів ключових слів, після виразу якого з них буде виконана інструкція order by відповідно до логічного порядку виконання запиту?

- a) where
- b) having
- c) distinct

7) Реляційна база даних визначає таку організацію даних, при якій:

- a) зв'язки між даними представляються у вигляді дерева
- b) зв'язки між даними представляються у вигляді сукупності декількох таблиць
- c) зв'язки між даними представляються у вигляді списку

8). Яким чином з JavaScript можна створити документ динамічно?

- a) `myWin= open("something.htm");`
- b) `myWin= open("", "displayWindow", "width=500,height=400,status=yes,toolbar=yes,menubar=yes");`
- c) `myWin= open("something.htm", "displayWindow", "width=400,height=300,status=no,toolbar=no,menubar=no");`

9). Які події JavaScript пов'язані з введенням з клавіатури?

- a) `onkeydown`, `onkeypress`, `onkeyup`
- b) `onkeydown`, `onkeyshift`, `onkeyup`
- c) `onkeyclose`, `onkeypress`, `onkeyup`, `ontouchstart`

10) У таблиці Customers зберігаються дані про клієнтів, а в таблиці Phones - телефони клієнтів.

Що виконує дана інструкція:

```
SELECT Customers.Lname  
FROM Customers INNER JOIN Phones ON Customers.CustomerNum  
=Phone.CustomerNum  
WHERE (Customers.LName Like 'N%')  
ORDER BY Customers.LName;
```

- a) Вибирає всіх клієнтів з таблиці Customers, у яких прізвище починається на букву N
- b) Вибирає всіх клієнтів з таблиці Customers, у яких прізвище починається на букву N і при цьому є телефон
- c) Вибирає всіх клієнтів з таблиці Customers, у яких прізвище починається на букву N і при цьому є телефон, а також сортує записи за значенням в полі **LName**

11) Для яких цілей використовується тег `<INPUT TYPE = PASSWORD>`?

- a) Елемент управління для введення дати і часу без часового поясу.
- b) Приховане поле. При натисканні на поле дані форми відправляються на сервер.
- c) Однорядкове текстове поле, в якому всі введені символи відображаються зірочками.

12) Які значення може приймати параметр TYPE тегу INPUT?

- a). `button`, `checkbox`, `color`, `date`, `datetime`, `datetime-local`, `email`, `file`, `hidden`, `image`, `month`, `number`, `password`, `radio`, `range`, `reset`, `search`, `submit`, `tel`, `text`, `time`, `url`, `week`
- b). `button`, `checkbox`, `email`, `file`, `hidden`, `image`, `password`, `radio`, `reset`, `search`, `submit`
- c). `password`, `radio`, `range`, `reset`, `search`, `submit`, `tel`, `text`, `time`, `url`, `week`

13) Коли краще використовувати метод передачі GET?

- a). Цей метод призначений для передачі даних в адресному рядку. Пари «ім'я=значення» приєднуються в цьому випадку до адреси після знаку питання і розділяються між собою амперсандом (символ `&`).
- b). Для передачі конфіденційних даних.
- c). Метод посилає на сервер дані в заголовку запиту. Це дозволяє відправляти більшу кількість даних. Великі обсяги даних використовуються в форумах, поштових службах, при заповненні бази даних, при пересиланні файлів і ін.

14) Види селекторів CSS. Селектори тегів (елементів)

- a). `.module { }`
- b). `h2 { }`

c). #happy-cake { }

15) Що таке JavaScript? Якими можливостями володіє JavaScript?

- a). Це повноцінна динамічна мова програмування, яка, у застосуванні до HTML документу, може надати динамічну інтерактивність на веб-сайтах.
- b). Високорівнева, інтерпретована, динамічна мова програмування загального призначення.
- c). Інтерпретована, повністю об'єктно-орієнтована мова програмування з чіткою динамічною типізацією.

16) Необхідно вибрати з таблиці titleauthors значення ідентифікаторів книг (title_id) і ідентифікаторів авторів (au_id) для всіх книг, написаних у співавторстві. Який з наведених фрагментів коду дозволить вирішити поставлене завдання?

- a) `Select t1.title_id, t1.au_id from titleauthors t1, titleauthors t2 where t1.title_id != t2.title_id and t1.au_id = t2.au_id`
- b) `Select t1.title_id, t1.au_id from titleauthors t1, titleauthors t2 where t1.title_id = t2.title_id and t1.au_id != t2.au_id`
- c) `Select t1.title_id, t1.au_id from titleauthors t1, titleauthors t2 where t1.title_id = t2.title_id and t1.au_id = t2.au_id`

17) Необхідно створити таблицю employees, що містить наступні поля: id - первинний ключ, значення NULL заборонені; name - символічне, довжиною не більше 25 символів; salary - речовинний тип даних. Які з наведених фрагментів коду дозволять вирішити поставлене завдання?

- a) `Create table employees (id int unique primary key not null, name varchar(25), salary float)`
- d) `Create table employees (id tinyint unique primary key, name varchar(25), salary real)`
- e) `Create table employees (id int unique primary key not null, name varchar(25), salary real)`

18) Яка з цих конструкцій не відноситься до циклів PHP?

- a). for
- b). repeat
- c). foreach

19)) Методом мінімального елемента знайти початковий опорний план транспортної задачі, заданої наступною таблицею і обчислити відповідні транспортні витрати Z (для опорного плану).

Постачальники	Споживачі				Запаси
	B ₁	B ₂	B ₃	B ₄	
A ₁	8	3	4	3	115
A ₂	5	3	7	2	63
A ₃	1	1	4	4	20
Потреби	151	49	67	82	

20) Фірма виробляє три продукти А, В і С, ринок збуту яких необмежений. Кожен продукт повинен бути оброблений кожною з машин МІ, МІІ, МІІІ. Час обробки в годинах для кожного з виробів А і В наведено в таблиці. Час роботи машини МІ, МІІ, МІІІ відповідно 36, 46 і 52 годин на тиждень. Прибуток від виробів становить відповідно 225 і 310 грн. Фірмі треба визначити тижневі норми випуску виробів А, В і С, максимізує прибуток. Запишіть математичну модель задачі.

Вид продукту	Час обробки (годин)		
	МІ	МІІ	МІІІ
А	0,5	0,4	0,2
В	0,25	0,3	0,4
С	0,1	0,8	0,05